

La nuit tombe sur l'Europe

Jusqu'en 1939, il fut encore possible de croire que les actes d'agression commis par Hitler avaient seulement pour but d'unifier tous les peuples de race allemande. Mais, lorsqu'en mars 1939 l'Allemagne attaqua la Tchécoslovaquie et obligea un peu après la Lituanie à lui céder le port de Memel, il devint clair qu'aucun pays d'Europe ne se trouvait à l'abri des visées d'Hitler. La France et l'Angleterre prirent aussitôt l'engagement d'aider les victimes éventuelles de l'ambition allemande.

Avant de poursuivre ses conquêtes, Hitler s'assura de la neutralité de la Russie en signant avec elle un pacte de non-agression. Le 1er septembre 1939, ses armées attaquèrent la Pologne. Deux jours plus tard, la France et l'Angleterre, fidèles à leur promesse d'aider la Pologne, déclaraient la guerre à l'Allemagne.

Mais les alliés, qui n'avaient pas préparé cette guerre, étaient incapables de sauver la Pologne. En une semaine, les forces allemandes étaient aux portes de Varsovie. Le 17 septembre, alarmés par la rapidité de leur avance, les Russes envahirent la Pologne par l'est, et à la fin du mois, le pays fut dépecé entre l'Allemagne et la Russie. Celle-ci, sans être encore entrée réellement dans le conflit, occupa les États baltes. Après quelques mois de lutte, elle forçait la Finlande à lui céder des territoires.

Durant l'hiver 1939-1940, Français et Allemands se retranchèrent derrière leurs lignes de fortifications (lignes Maginot et Siegfried). En mer, les sous-marins allemands commençaient à couler

des navires anglais. En avril 1940, l'Angleterre mina les eaux de la Baltique pour empêcher le passage des navires allemands. L'Allemagne riposta par une conquête foudroyante de la Norvège et du Danemark.

Le 10 mai 1940, sans déclaration de guerre, les colonnes motorisées d'Hitler envahissent la Hollande, le Luxembourg et la Belgique. Puis, poussant vers la côte, elles encerclent les troupes britanniques et françaises; c'est par miracle que 300.000 hommes sont évacués de Dunkerque sur l'Angleterre. Le 10 juin, Mussolini attaque la France et y pénètre par le sud-est. Le 17, le maréchal Pétain demande un armistice. De Londres, le 18, le général de Gaulle appelle les Français à continuer la lutte.

L'année suivante, l'Allemagne et l'Italie remportent victoire sur victoire. L'Europe entière, sauf la Russie, l'Espagne, le Portugal, la Suède et la Suisse, tombe sous leur contrôle. Seules, les troupes britanniques et celles de la France libre tenaient tête aux Italiens en Afrique du Nord. Mais elles doivent reculer devant l'« Afrikakorps » du général Rommel.

L'Angleterre subit de terribles attaques aériennes. Mais la puissance de sa flotte et les efforts incessants de son armée de l'air parviennent à empêcher la réalisation du plan d'Hitler : l'invasion de l'Angleterre.

Les flèches de la carte indiquent les avances allemandes et italiennes en 1940 et 1941.

A gauche : le grand amiral Raeder, commandant en chef des forces navales allemandes de 1935 à 1943; le général von Rundstedt, commandant les forces allemandes à l'Ouest, et le général (puis maréchal) Rommel, commandant de l'Afrikakorps (1941-1943).

A droite : le général Guderian, créateur de l'armée blindée, commandant les forces allemandes de l'Est.

DE TWEEDE WERELDOORLOG

In het begin en het midden van de dertiger jaren waren Japan, Italië en Duitsland van mening, dat het voeren van een agressieve politiek het meeste voordeel zou opleveren.

In 1939 stelde Hitler het geduld van de westerse democratieën te veel op de proef. Men had tot dusver misschien nog kunnen geloven, dat zijn aanvalsdaden alleen ten doel hadden, alle Duitsers binnen één staat te verenigen. Maar begin maart 1939 vernietigde Duitsland Tsjecho-Slowakije. Bohemen en Moravië werden een Duits protectoraat en Slowakije een satellietstaat. Enkele dagen later dwong Duitsland Litauen, de havenstad Memel op te geven. Het was toen wel duidelijk, dat geen enkel deel van Europa voor de ambities van Hitler veilig was. Zowel Engeland als Frankrijk haastten zich, steun te gaan verlenen aan eventuele verdere slachtoffers, waaronder Polen.

Alvorens de volgende stap te ondernemen, verzekerde Hitler zich van de neutraliteit van zijn machtigste oostelijke nabuur, door een nietaanvalsverdrag met Rusland te sluiten. Op 1 september 1939 begon hij een massale land- en luchtaanval tegen Polen, dat geweigerd had, hem een gedeelte van de Poolse Corridor af te staan en zich verzette tegen zijn eisen tot inlijving van de vrijstad Danzig bij het Groot-Duitse Rijk. Twee dagen later kwamen zowel Engeland als Frankrijk hun belofte aan Polen na, door Duitsland de oorlog te verklaren.

Maar de Geallieerden waren niet in staat, Polen te redden. Zo snel trokken Duitse tanks, artillerie en gemotoriseerde infanterie vanuit Oost-Pruisen, Silezië en Slowakije Polen binnen, dat ze in minder dan een week tijd de poorten van Warschau hadden bereikt. Op 17 september vielen de Russen, die ongetwijfeld door de snelheid der gebeurtenissen waren gealarmeerd, Polen vanuit het oosten aan en tegen het einde van de maand september 1939 was Polen tussen Duitsland en Rusland verdeeld. De Sovjet-Unie nam nog geen deel aan de grote strijd, maar bezette de Baltische staten en trok ten oorlog tegen Finland.

Intussen heerste er in de loop van de winter 1939-40 weinig bedrijvigheid op het westelijk front. Zowel de Duitsers als de Geallieerden bleven waar zij waren, respectievelijk achter de Siegfriedlijn en de

Maginotlinie. Maar op zee begonnen de Duitse onderzeeërs hun tol van de geallieerde scheepvaart te eisen. In april 1940, nadat Engeland mijnen in de Noorse wateren had gelegd om de doortocht van Duitse schepen te beletten, antwoordde Duitsland met een bliksemverovering van Noorwegen en Denemarken.

De volgende maand begon men op het westelijk front met een wraakneming. Op 10 mei viel Duitsland zonder oorlogsverklaring Nederland, België en Luxemburg binnen. De Duitse legers braken door naar de kust en omsingelden een Brits expeditiekorps. Op bijna miraculeuze wijze gelukte het, meer dan 300.000 man - tweederde daarvan Engelsen en éénderde Fransen - uit Duinkerken te evacueren. Toen omsingelden de Duitsers de Maginotlinie en liepen Noord-Frankrijk onder de voet. Op 10 juni ging Italië aan de oorlog deelnemen en viel Frankrijk vanuit het zuidwesten binnen. Vóór het einde van de maand juni 1940 verzocht maarschalk Pétain om een wapenstilstand. Met uitzondering van de Vrije Fransen onder generaal De Gaulle, speelde Frankrijk geen rol meer in de oorlog.

In de loop van het volgende jaar behaalden Duitsland en Italië overwinning na overwinning in Roemenië, op Kreta, in Griekenland en Joegoslavië. Vrijwel geheel Europa, met uitzondering van Rusland, Spanje, Portugal, Zweden en Zwitserland, viel nu in hun handen. Alleen in Noord-Afrika boekten Britse troepen en de Vrije Fransen succes. Maar ook deze successen werden weer teniet gedaan, toen de Duitse generaal Rommel met zijn Afrika-korps in augustus 1941 in actie kwam. Zo vocht na de zomer van 1940 Engeland feitelijk alleen, waarbij het het volle gewicht van de Duitse luchtaanvallen op zijn grote steden te verduren kreeg. Alleen de macht van de Britse marine en de voortdurende activiteit van de R.A.F. (Royal Air Force - de Engelse luchtmacht) tijdens de Slag om Engeland beletten Hitler, zijn "Zeeleeuw"-plan, een invasie op de Britse eilanden, door te voeren.

De pijlen op de kaart geven aan de Duitse en Italiaanse opmars tijdens de eerste twee jaar van de Tweede Wereldoorlog. De drie figuren links zijn admiraal Räder (Duits opperbevelhebber ter zee van 1935 tot 1943), generaal Von Rundstedt (bevelhebber van de Duitse troepen in het westen) en generaal Rommel. Rechts generaal Guderian (één der bevelhebbers van de Duitse troepen in het oosten).

Globerama

HISTOIRE DES CIVILISATIONS MENS EN WERELD, VROEGER EN NU

CASTERMAN

HET AVONTUUR VAN MENS EN WETENSCHAP

KEURKOOP NEDERLAND

© ESCO PUBLISHING COMPANY

Le présent ouvrage est publié simultanément en
français (Casterman, Paris-Tournai)
allemand (International School, Cologne)
anglais (Odhams Press, Londres)
américain (International Graphic Society, New York)
danois (Munsgaard Scandinavisk Bogforlag)
finlandais (Munsgaard)
hollandais (Keurkoop, Rotterdam)
italien (Fratelli Fabbri, Milan)
portugais (Codex)
suédois (Munsgaard)

2e édition, 1964

KEURKOOP NEDERLAND

© ESCO PUBLISHING COMPANY

ALLE RECHTEN VOORBEHOUDEN VOOR ALLE LANDEN

Art © 1959 by Esco, Anvers

Text © 1963 by Casterman, Paris

Tous droits de traduction et de reproduction réservés.